

Fütürizm’de Toplumsal Yapı ve Umberto Boccioni

 TURGAY KARATAŞ^a ASUMAN AYPEK ARSLAN^b

Geliş Tarihi: 19.02.2020 | Kabul Tarihi: 28.04.2020

Öz: 20. yy’da büyük dünya savaşları, teknolojik gelişmeler, buhranlar ve milliyetçilik düşünceleri temelinde farklı akımlar olarak varlığını devam ettirmiştir. Bu akımlar içerisinde ses getiren akımlardan birisi olan 1909 senesinde esasen şair olan Filippo Tommaso Marinetti tarafından ilan edilen fütürizm, yeni dünya düzenini destekleyerek geçmişten bugüne süregelen tüm sanat anlayışlarını reddetmiştir. Çalışma, bir fütürist sanatçı olan Umberto Boccioni’yi, fütürizme damga vuran, eserlerinde yakaladığı dinamizmi, hızı ve devinimi anlatma biçimini gösteren eserlerini ve dönemin İtalya’sının toplumsal olarak ne durumda olduğunu incelemektedir. Boccioni’ye göre esas olan hızdır. Aynı zamanda heykel çalışmaları da yapmış ve yine hızın betimlemesi konusunu kendine has üslubuyla heykel eserlerine de yansıtmıştır. Divizyonizm adına da çalışmaları bulunan sanatçı, yazdığı makaleler ile de fütürizm konusunda adından söz ettirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fütürizm, Marinetti, Boccioni, hız, hareket, toplumsal yapı.

^a İğdır Üniversitesi, Teknik Bilimler MYO, Tasarım Bölümü
turgay.karatas@igdir.edu.tr

^b AHBVÜ, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Görsel Sanatlar Bölümü

Social Structure in Futurism and Umberto Boccioni

Abstract: In the 20th century, it continued to exist as different art movements based on big world wars, technological developments, crises and nationalism. Futurism, declared by the poet Filippo Tommaso Marinetti in 1909, one of these movements, has rejected all the conception of art from the past to the present by supporting the new world order. The study examines Umberto Boccioni a futurist artist, who makes a mark to futurism who shows the dynamism, speed and motion he captured in his works, and what is the social situations of Italy of the period. According to Boccioni, speed is essential. At the same time, he made sculpture works and he also gave the subject of a depiction of speed to sculpture works with his own style. The artist, who also works on behalf of divisionism which has made one's mark in futurism with his articles.

Keywords: Futurism, Marinetti, Boccioni, speed, action, social structure.

Giriş

Rönesans'tan itibaren sanatın, kültürün ve düşüncenin merkezi olan İtalya, zamanla siyasi birliğini kaybetmiştir. Buna karşın Fransa, İngiltere ve Almanya gibi ülkeler ise İtalya'ya kıyasla siyasi birliğini tamamlamış ve gerek yönetim gerek ekonomi ve gerekse de sanat alanında bir ağırlık kazanmaya başlamıştır. Çağın endüstri çağı olması nedeniyle iletişimden altyapıya, makinelerden fabrikalara kadar hızlı bir gelişim olmuş ve bu hızlı gelişim rasyonel yöntem ve bilimsel araştırma alanlarında daha yeni atılımları ve yeni araç gereçlerin kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Bu dönüşüm ve gelişim, sanatta da kendisini göstermiş ve ilerici fikirler öncülüğünde yeni sanatsal grupların oluşmasına sebep olmuştur. Bu öncüllerin bazıları, kübizm, fütürizm, orfizm, der blaue reiter grupları gibi sanat öncülleridir. Esasında bu sanat kümelenmelerinin ortak noktası vardır ve yeniliklerin ifadesi yine yenilikler sayesinde verilebilir. İçlerinde en dikkat çekici olan, sanatsal açıdan batıdan doğuya neredeyse tüm ülkeleri etkileyen, İtalyan avangard sanatı olan Fütürizm'dir.

Akım, esasında İtalyan olan, Mısır doğumlu hukuk öğrencisi olan ve şiir, tiyatro, oyun yazarlığı gibi alanlarda da faaliyet gösteren Filippo Tommaso Marinetti tarafından kurulmuştur. İlk olarak Fransa'daki ünlü gazete Le Figaro'da 1909 yılının şubat ayında "La Futurisma" adında yayımlanmıştır. Manifesto sanat çevrelerinde ve özellikle genç sanatçılar arasında büyük yankı uyandırmıştır. Marinetti, makineleşmeyi yücelttiği, İtalya'nın eski merkezi konumuna ulaşması için geçmişinden kopması gerektiği ve yeni olana bağlanması gerektiğini vurguladığı bildirisinde, edebiyattan, mimariye, müzikten heykele birçok alanda destek bulmuştur. Fütürizm manifestosuna kulak veren sanatçılar, konularını hep teknolojik alanlardan seçmeye gayret göstermişlerdir. Hız ve devinim yanında Fransız düşünür Henry Lois Bergson'un gerçeklik ve zaman konusundaki düşüncelerini kendilerine rehber edinmişlerdir (Yılmaz, 2006: 80).

Fütüristlere göre bir yarış arabasının, Samothraki adasındaki Yunan Tanrıçası Nike'ı temsil eden kanatlı zafer heykelinden bile daha değerli olduğu düşüncesi hakimdir ve bu durum, hıza, güce ve devinime vermiş oldukları önemin bir özeti gibidir (Turani, 2012: 605). Hız, güç, devinim algısının bu derecede olması, sosyal alanda olduğu kadar sanatsal hayatta da kendini göstermiştir. Sanatsal ifadelerin de hızla değişen dünyaya ayak uydurması, eski kalıplarla mümkün değildir. Bu yüzden sanatsal faaliyetlerde devinim göz ardı edilmemeli ve bu devinim yaşamın kendi içerisindeki döngüyle birlikte yansıtılmalıdır. 1910 senesinde fütürist bildirgenin resim sanatına uyarlanması adına İtalyan sanatçılar "Fütürist Ressamlar Manifestosu"nu yayımlamışlardır.

Manifestoda bugüne kadar ki resim kalıpları terkedilip güç, hareket ve değişimin ön plana alınması gerekliliğini savunmuşlardır. Fütürist ressamlar ilk başlarda ne yapacağını bilememiştir. Bu nedenle kübizmin analitik boyutunu yerinde inceleyerek, kendi tarzlarını oluşturmuş, savaşın en hayati değişim aracı olduğunu savunmalarına rağmen zaman zaman da savaş karşıt görüşlerini dile getirmişlerdir (Karabaş, 2019: 467-468). Umberto Boccioni başta olmak üzere; Carlo Carra, Giacomo Balla, Gino Severini, Luigi Russolo ve Tommaso Marinetti bu akımın bilinen en önemli temsilcileri olmuşlardır. Bunun yanı sıra dönemin genç sanatçıları arasında da bu akım bünyesinde barındırdığı isyankâr ruh sayesinde hızlı bir şekilde yayılmıştır.

Akımın sanatçılarından Carlo Carra, duyuşsal algıları temel alan bazı izlenimleri renk, çizgi ve biçim gibi görsel öğeleri kullanarak ifade etme yolunu seçmiştir. Giacomo Balla ise, bir olay içerisindeki ardıllığın aşamalarını tek bir görüntü halinde yansıtmayı, Gino Severini de, renklerdeki ton değişimlerinin düzlemlerle iç içe geçmiş hallerini ele almıştır. Luigi Russolo, müzik alanında gürültü üzerine çalışmalar yaparken, akımın önemli sanatçısı olan Umberto Boccioni ise resimleri ve sıradışı heykelleri ile fütürizmin tanınması ve savunulmasında büyük

rol oynamıştır. Dahası akımın, makale ve bildiriler noktasında Boccioni fazlasıyla katkıda bulunmuştur.

Fütürizm'de Toplumsal Yapı ve Umberto Boccioni

Fütürist akımı şekillendiren ve ortaya çıkmasına zemin hazırlayan gelişmelerin başında, batı coğrafyasındaki zihinsel dönüşümün yanında 19. Yüzyıl sonlarındaki siyasi, sosyal, düşünsel, ekonomik dönüşüm ve değişimler yer almaktadır. Kapitalizmin kendini gösterdiği, hızla yükseldiği bu dönemde sanayileşme ve sanayileşmeye bağlı hızlı gelişim makineleşmeye sebep olmuştur.

Avrupa coğrafyasında ekonomik ve teknolojik alanlarda evrimini henüz tam anlamıyla gerçekleştiremeyen İtalya'nın, bu geri kalmışlığı en kısa sürede tamamlaması adına Aydınların ve halkın belirli kesiminden bilhassa genç sanatçıların yeniliğe, teknolojiye ve gelişmişliğe duyduğu yoğun açlık, devinim ve hareketi dolayısıyla makineyi merkeze alan fütürizm hareketine zemin hazırlamıştır. Bu hareketin endüstriyel bir özlem ve teknolojik devinim temelinde şekillenmesi nedeniyle İtalya'nın en gelişmiş sanayi bölgesi olan Milona'da ortaya çıkması gayet açıklayıcıdır.

Geçmişin kalıplarından ve toplumun geleceğe dair değişimleri hızlıca sindirebilmesi için var olan düzenin değişmesi gerektiğine inanan fütürizm destekçileri, savaş çıkırtkanlığı yapmıştır. Çünkü onlara göre bu değişimi sağlayacak en güçlü araç savaşın ta kendisidir. Bu sebeple İtalya'nın 1914'de başlayacak olan Birinci Dünya Savaşına girmesinde fütürist akım destekçilerinin rolü çok büyüktür (Erden, 2016: 170-190).

Pilippo Tommaso Marinetti (1876-1944) tarafından ilk denemeleri 1908 yılında başlayan ve son halini Şubat 1909'da alan, 12 maddeden oluşan bildiri, geçmişe bir başkaldırı ve geleceğe duyulan bir heyecanın sembolüdür. Kısa sürede sanat camiasında yankı uyandırmış bildiriye göre geleceğin özü olan hıza ve devinime göre uygulanabilecek yeni ve esnek bir dil oluşturmak, temel hedeftir (Öndin, 2019). Manifestoda Marinetti-

ti'nin dışında, Giacomo Balla, Umberto Boccioni, Carlo Carra, Luigi Russolo, Gino Severini ve arkadaşlarının imzası vardır.

Bildirgenin bir diğer önemli noktası da halkı pasif bir noktadan aktif bir noktaya çekme isteği taşımasıdır. Bu bakımdan yapılması gereken de sanatçının her alanda izleyiciyle etkileşimde olması gerektiğidir. Tiyatro, konser, politik toplantılar, kiliseler ve akşam gösterileri manifestonun diğer yayılma şekilleri olarak kullanılmıştır fakat bildirinin her zeminde kargaşa, karışıklık ve şiddetten beslenmesi nedeniyle, etkinlikler sürekli polis nezaretinde olmuştur. Fütürist Manifesto'ya göre:

Güzellik sadece savaştır. Saldırgan bir karakterin olmadığı hiçbir başyapıt yoktur. Şiir, bilinmeyen bir güce şiddetle saldırmalıdır, onlar insandan önce güce boyun eğmelidir. Yüzyıllardır uçlardayız. İmkânsızın gizemini ortaya çıkarmak varken, arkasından bakmak da nedir? Zaman ve mekân dün öldü. Biz, daima var olan gücü yarattığımızdan beri mutlak surette yaşıyoruz. Biz, dünyayı tedavi edecek tek güç olan savaşı, militarizmi, yurttaşlığı, anarşinin yıkıcılığını ve kadını öldüren girişimi yüceltiyoruz. Müzeler ve kütüphaneler yıkılmalı, ahlakla mücadele edilmeli, çıkarıcı korkaklarla, fırsatçılarla ve feministlerle mücadele edilmeli. Biz, şevkli, memnun ve isyankâr kalabalıkların şarkısını; modern başkentlerin rengârenk devrimlerini, geceleri cephaneliklerin ve ayışığı altındaki atölyelerin enerjisini, dumanı tüten trenlerin istasyonlarını, dumanlarının salındığı fabrikaları, güneşli nehirlerin bir bıçak gibi kestiği kıyıları atlayan jimnastikçilerin olduğu köprüleri, ufukta süzülen vapur maceralarını, uzun tünellerde dizginlenmeyen çelik atlar gibi raylarda süzülen heybetli lokomotifleri ve bir bayrağın çırpışı ya da coşkulu bir kalabalığın alkış tutması gibi kulakları çınlatan pervane sesleriyle uçakların uçuşunun şarkısını söyleyeceğiz. Biz, dünyanın ihtişamının yeni bir güzellik tarafından ki o güzellik hızdır, yeniden şekillendiğini ilan ediyoruz. Yakıcı ve makineli tüfek gibi bir ses çıkaran yılan gibi borularla süslenmiş bir yarış otomobili, Samothrace Zaferinden daha güzeldir vb. (Marinetti, Le Figaro, 1909).

Bildiriden de açıkça anlaşılacağı üzere, fütüristlerin, en-

düstri çağına duyduğu aşırı bir ilham göze çarpmaktadır. Fütürist sanatçılara göre, güzel olan, savaş, yıkım ve teknolojiye bağlı olarak hız ve devinimdi yani makinenin kendisiydi. Geçmişini tamamen reddetmek, fütürist sanatçıların ilkelerindedir çünkü geçmişten kopmamak gelenekten kopmamak anlamına gelmekte ve geleceği kuramamak demektir. Devinimden yola çıkarak, canlı ve cansız her şeyin mutlak surette değiştiği inancı vardı ve sanat işte bu kaçınılmaz değişimi yansıtmalıydı. Geçmişini çağrıştıran her hareket fütürizme göre taklitti ve bu da kesinlikle reddedilmesi gereken bir gerçektir. Fütürizm, savaş çığırkanlığı yapan bir sanat akımıdır ve ironik bir şekilde birinci dünya savaşı tarafından sona ermiştir. Boccioni'nin de içinde bulunduğu bazı sanatçılar, savaşta ölmüştür. Savaşın yanında fütürizmin sonunu getiren bir diğer sebep de faşizmi desteklemesidir ki bu hamle ile sanat akımı olmaktan çok siyasi bir anlayışa dönüşmüştür (Ayaydın, 2016).

İtalyan Fütürist Ressam, Heykeltıraş Umberto Boccioni 19 Ekim 1882'de İtalya'da doğmuştur. Genel eğitiminden ziyade edebiyata ilgi gösteren ve bu alanda gelişim kaydeden Boccioni, 1898 yılında Roma'ya yerleşmiş ve burada Scuola Libera Del Nude isimli okulda çizim derslerine katılmıştır (Coen, 1988). Sanatçı, ilk zamanlarda genelde annesinin portresini yapmıştır.

Yeni bilgiye olan susuzluğu ve ruhundaki isyan hissi onu Gino Severini ile aynı noktada buluşturmuştur. İki sanatçı da Nietzsche ve Karl Marks gibi topluma yön veren isimlerle aynı düşünceyi paylaşmışlardır. Sanatçı ve toplum arasındaki ilişkiyi çok dikkate almayan sanatçılar, Marksist ilkelerin aksine, insanın kendi çevresiyle olan ilişkisini önemsemişlerdir. Sosyalist ve komünistler arasındaki mücadele şiddetlenirken, halkın artan talepleri, toplumun kendi içerisindeki sınıf çatışmaları, sosyal adalet özlemi, dönemin gençleri arasındaki bunalımı tetiklemiş, ezilmişliğin verdiği kızgınlık ve öfke, coşku ve heyecanı derinden etkileyerek gençlerin idarecilere ve kurallara karşı bir tavır oluşturmalarına sebep olmuştur. Böyle bir ortamda olgunlaşan Boccioni de, Signor Severini'ye yazdığı bir mektu-

bunda, geçmiş sanata duyduğu öfke ve ironiden beslenerek, çağdaş mistik sanatın bir manifestosu oluşturulmasını desteklemiştir. Bu öyle bir manifestodur ki Roma'dan başlayarak İtalya'nın diğer tüm şehirlerine, kamu alanlarına, müze ve kiliselere kadar uzanmalıdır (Coen, 1988).

Şekil 1. Boccioni'nin, Annesi, Kâğıt Üzerine Pastel, 72x52, 1906

Boccioni'nin tezcanlı oluşu, yaşam anlayışı, asi ruhu ve eleştirel kişiliği, fütüristik grupların dikkatini çekmiştir. Pon-

tormo, Rubens ve Leonardo'dan birebir kopyalayarak yaptığı ilk çizimleri ve yine onlarca çıplak poz çalışmaları, Boccioni'nin gençlik yıllarındaki asi karakterini besleyen kaynak olmuştur. Bu durum da geçmiş sanat metodolijisi ve sanatın ilk formları sayesinde edindiği bilgi, Boccioni'nin evrimine katkı sunmuş ve sanat anlayışını şekillendirmiştir. Boccioni modern Divizyonizm tekniği üzerine çalışmıştır. Bu anlamda empresyonizmden etkilenmiş, doğa tutkunu bir ressam olan Giacomo Balla'dan etkilenmiştir.

Balla, Fransız empresyonistlerden öğrendiği kadarıyla, çalışmalarında renkleri parçalamış ve gerçeklikten sıyrılmış, tamamen kendine has üslubuyla üstü üste binmiş ufak fırça darbeleri kullanarak, kompozisyonları yorumlamıştır (Coen, 1988: s. 15). Balla'nın yanında Boccioni ve Severini, birçok uzman sanatçıdan doğruluğun ifadesi olan Divizyonizm'i öğrenmenin yanı sıra, ön yargılı çalışmamayı ve fütüristik anlayış sayesinde halk ile bütünleşmeyi öğrendiler. Bunun yanı sıra kübizmin resme verdiği parçalı anlayış da, Balla ve Boccioni gibi yenilikçi sanatçıların işini kolaylaştırarak kendi yollarında hızla yürümelerini sağlamıştır. Boccioni, Balla'dan etkilenen bir sanatçı olarak empresyonist resim anlayışında da çalışmış fakat kendi içindeki hareketli duygular ve depresif anlayış baskın gelmiştir. Bu anlayış da sanatında bir ifade şekli geliştirmesine, renkleri şiddetli ve hareketli fırça darbeleri kullanarak daha keskin bir ifade ile imgeye dönüştürmesini sağlamıştır. Boccioni, ifadedeki aydınlığın ve gözlemdaki renk tonlarının peşine düşmüş ve bu ideal üstüne çabalamıştır. Sanatçıyı fütürizme yaklaştıran da esasında bu anlayış olmuştur. Geçmişin kalıplarından sıyrılıp, anlık betimlemelerin yerine dinamizmin işlenmesi gerektiğine inanmıştır.

Umberto Boccioni de diğer fütürist sanatçılar gibi ışığı ve rengi noktalara ve şeritlere ayıran bölmeci tekniğini kullanmıştır. Dahası, resimde bir dördüncü boyuttan bahsetmiştir. Bu boyut oylumdur. Yani seyircisinin de esere katılması düşüncesidir (Turani, 2012: 605).

Fütürist sanatçıların kullanmış olduğu teknik, kübist bir yaklaşımda olmasına karşın içerdiği hareket ve dinamizmle farklı bir tekniğe dönüşmüştür. Ayrıca fütürist sanatçılar insanın iç dünyasını ve simültane olarak bahsedilen, sanatçının iç dünyasındaki anıların ve duyguların birbirine

girdiği andaki çıkış noktası üzerinde tarzlarını inşa etmişlerdir. Boccioni, fütürizmle tanışmadan önce de eserlerinde birçok dönem sanatçısı gibi, empresyonist çalışmalar yapmıştır. Özellikle fütürizmin ilham kaynağı olan teknolojik gelişmelerin birer sonucu olan fabrikalar, makinalar vs. gibi manzaralar, sanatçının eğildiği konular olmuştur. Sanatçının resimdeki ve heykeldeki hareketin oluşunu verme isteği, Pablo Picasso ve Georges Braque tarafından ortaya konulan, 1911 senesinde Paris'te gördüğü Analitik Kübist anlayışını görene kadar tam anlamıyla oluşmamıştır. Analitik Kübistteki parçalanmış düzlemlerden esinlenen sanatçı, hareketin kendisinden ziyade hareketin oluş esnasında meydana getirdiği fiziksel reaksiyon sürecini resmetmek istemiştir (Coen, 1988).

Boccioni, fütüristik bir anlayışla modern kent manzaralı çalışmıştır. Aynı zamanda 1912 senesinde Fütüristik Heykel Manifestosunu da ilan etmiştir. Ressamlığının yanında heykeltıraş olan sanatçı, günümüze kadar sadece 5 tanesi ulaşan 12 farklı heykel yapmıştır ve bu heykellerin tamamı hem kübist hem de fütüristik özellikler içermektedir (Erden, 2016).

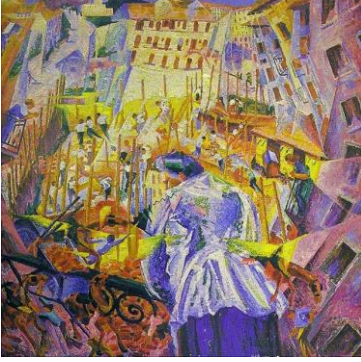
Boccioni, heykel çalışmalarında, yine hıza olan tutkusunu işlemiştir. Nesnenin dinamizmi ve onun çevresiyle olan ilişkisini, sanatçı uçucu formlar kullanarak farklı bir teknikle göstermiştir. Heykelin formu kübist özellikler de taşımaktadır. Özünde hareket olan dünyayı kabullenen sanatçının, statik olan bir

nesneyi imgelemesi kabul edilemez. Artık sabit bir noktayı resmetmek ve mutlak olanı arama isteği söz konusu bile değildir. Her şeyin hareket ettiği düşüncesi kabul edildiğinden, hiçbir görüntü statik değildir (Öndin, 2019). Fransız düşünür Bergson'un, gerçeklik ve zaman konusundaki görüşleri diğer tüm dönem sanatçılarını etkilediği gibi Boccioni'yi de etkilemiştir. Gerçekliğin her an oluşum halinde olduğu gerçeği, Boccioni'nin "Her şey hareket eder, her şey bir kovalamaca halinde hızla döner. Önümüzdeki figürler bir görünüp bir yok olurlar. Retina üzerinde görüntülerin etkisi, titreşimler halinde algılanır. Koşan bir atın dört değil yirmi dört ayağı var gibi görünür ve o görüntü birden üçgenimsi bir biçim kazanır." şeklindeki görüşü Bergson'un görüşüyle örtüşmektedir.

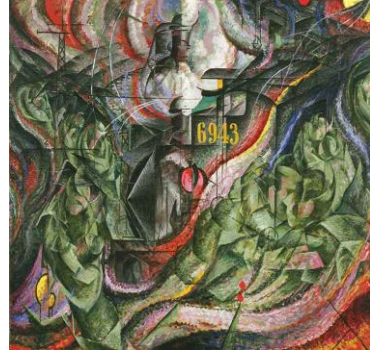

Şekil 3. Uzayda Sürekliliğin Eşsiz Formu, 1913

Boccioni, ışık, ses, hareket, enerji gibi olgular üzerinden çalışmalarını yapmış ve bu alanları iç içe, üst üste, yan yana gelecek şekilde parçalı alanlar oluşturarak çalışmıştır (Ayaydın, 2016, s. 188). Boccioni, nesnelere sıklıkları, yoğunlukları, azlık ve çokluklarını ustaca kullanarak, hareketi ifade etmesini bilmiştir. Eserlerinde sıklıkla başvurduğu bu anlayış, fütürist resim anlayışındaki hareket ve devinimi ve dahası kendi iç dünyasındaki hız kavramını nasıl yansıttığı açısından önemlidir (Karabaş, 2019).

Şekil 4. Sokağın Gürültüsü İçerde,
TÜYB, 37x74, 1911

Şekil 5. Ruh Halleri Uğurlamalar-
Gidenler, TÜYB, 71x94, 1911

Boccioni'nin Ruh Halleri- Uğurlamalar serisi, kübist özelliklerden ne kadar etkilendiği adına anlamlı eserlerindedir ayrıca bu eserde devinim ve teknolojiyle birlikte keskin hatlar kullanarak birbirine iliştiyerek fütürist anlayışla imgeler sunmaktadır. Bir tren, trenin dumanı, elektrik direkleri, gar ve garda bulunan yolcuların vedalaşmaları, sanki kübist bir tablo gibi parçalanmış, yan yana, üst üste ve iç içe geçmiş şekilde devinim ve kargaşayı da başarılı biçimde ifade etmiştir. Sokağın Gürültüsü İçerde adlı eseri, gerek sert fırça darbeleri, gerekse gün içerisinde bir kesiti, bir anı anlatması bakımından, formları da parçalı bir halden bütünü ifade edecek şekilde kullanmasından ötürü, empresyonist, hafif kübist izler barındıran yine dinamik bir eserdir. Balkondan, sokağın ortasında olan biteni izleyen kişi üzerinden aslında seyirciyi de resme dâhil etmiş ve bahsettiği dördüncü boyut etkisini başarılı bir şekilde işlemiştir.

Sonuç

Endüstrideki gelişmeler neticesinde Avrupa'da yeni üretim şekillerinin oluşması, toplumun çeşitli tabakaları arasında farklılıklar ortaya çıkarmıştır. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak sanatta da kendini gösteren yenilikçi arayışlar, modern sanat akımlarının temellerini oluşturmuş, değişen toplumsal sınıflar arasında ortaya çıkan güç dağılımları da bu temelleri destekleyen unsurlar arasında yerini almıştır. Coğrafi konumu sayesinde geçmişte tüm sanatsal faaliyetlere önemli bir merkez olan İtalya, Fütürizm akımı ile içerisinde bulunduğu sanatsal buhrandan kurtulmanın yollarını aramıştır.

Temelde teknolojiyi, makineleşmeyi yüceltmek ve hareket kavramını sanatın her aşamasında başlıca ilke yapmak olan akım, eskiye dair tüm sanat düşüncelerini reddetmiştir. , Değişimin sadece devinimi, hareketi temel alarak ve güzeli yok sayıp, taklitten kaçınarak gerçekleştirilebileceğini ve ülkenin ancak bu şekilde hak ettiği endüstriyel ve sanatsal dönüşümü yakalayacağını savunan Fütürist akım sanatçıları manifestoları ile seslerini dünyaya duyurmuştur.

Akımın etkili sanatçılarından olan Umberto Boccioni de eserlerinde toplumsal konuları, dinamizmi, devinimi ve ruh halleri gibi konuları hareket ve algı boyutlarını kendine has üslubuyla göstermiştir. Nesnelere, mekânda sürekliliğini yer yer kübist özelliklerden esinlenerek, parçalı ve vurgulu bir anlayışla işleyen Boccioni, toplumsal konuları ele almasının yanında sanattaki hareket olgusunu vurgulama amacı gütmüştür. Boccioni'ye göre tüm nesnelere bir hareketi vardır. *"Koşan bir atın dört değil, yirmi dört ayağı vardır"* dediği manifestoda belirttiği üzere hareketin boyutlarının olduğunu ve devinimin bunu şekillendirdiğini, resimde de heykelde de buna dikkat edilmesi gerektiği üzerinde durmuştur. Yaşamı boyunca çizgisini koruyan sanatçı, fütürizmin savunduğu, tek gerçek değiştiricinin savaş olduğu düşüncesinden yola çıkarak 1915 yılında savaşa giren İtalya için adını cepheye yazdırmış ve genç yaşta 1916 senesinde attan düşerek yaşamını yitirmiştir. Sanatçının ölü-

münün yanında, akımın siyasi bir parti gibi davranması neticesinde fütürizm, kısa zamanda etkisini yitirmiştir. Marinetti'nin 1922'de yeniden çabalamasına rağmen siyasi bağı nedeniyle eski gücüne kavuşamamıştır.

Kaynaklar

Coen, Ester (1988). *Umberto Boccioni*. (Dijital Versiyon). New York: The Metropolitan Museum of Art.

Erden, E. Osman (2015). *Modern Sanatın Kısa Tarihi*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Farthing, Stephen (2014). *Sanatın Tüm Öyküsü*. (Çev. Firdevs C. Çulcu). İstanbul: Hayalperest Yayınevi, 2014.

Karabaş, Pelin A. (2019). Umberto Boccioni'nin Eserlerinde Hareket ve Hız Kavramları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 66.

Öndin, Nilüfer (2019). *Modern Sanat*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Turani, Adnan (2012). *Dünya Sanatı Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yılmaz, Mehmet (2006). *Modernizmden Postmodernizme Sanat*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Şekil 1. <http://artsviewer.com/boccioni-10.html>. Erişim Tarihi: 02.01.2020.

Şekil 2. <https://www.tarihnotlari.com/umberto-boccioni/the-morning-1909-by-umberto-boccioni>. Erişim Tarihi: 03.01.2020.

Şekil 3. <https://tr.pinterest.com/pin/3923761%2086254999642>. Erişim Tarihi: 03.01.2020.

Şekil 4. <https://www.tarihli-sanat.com/umberto-boccioni-futurizm>. Erişim Tarihi: 04.01.2020.

Şekil 5. <https://www.istanbul-sanatevi.com/sanaticilar/soyad-i-b/boccioni-umberto/umberto-boccioni-bilinc-devleti-i-ugurlama>. Erişim Tarihi: 04.01.2020.